

ANALYSIS OF ATTITUDE TOWARD TEACHING PROFESSION AND STATE- TRAIT ANXIETY LEVEL OF STUDENTS IN TEACHING DEPARTMENTS ACCEPTING STUDENTS THROUGH SPECIAL APTITUDE TESTS

ÖZEL YETENEK SINAVI İLE ÖĞRENCİ ALAN ÖĞRETMENLİK
BÖLÜMLERİNDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN MESLEĞE
YÖNELİK TUTUM VE DURUMLUK- SÜREKLİ KAYGI
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Aylin ÇELEN¹
Yeşer ESKİCİOĞLU²

Abstract

This study is conducted to determine the attitudes towards teaching profession and level of state and trait anxieties of students in teaching departments accepting students through special aptitude tests. The sample of the study consists of 130 students from the departments of Physical Education, Art Teaching and Music Education in AİBU. The data collection tools used were attitude scale towards teaching profession and state-trait anxiety scale. Descriptive analysis, t-test, one-way ANOVA, and pearson correlation test were applied. According to the results of the study, it was found that students have positive attitudes towards teaching profession and anxiety level was moderate. There was a statistically meaningful difference among each department in favor of fourth-year students. There was no meaningful difference in terms of the state-trait anxiety level in department variable. There was a statistically meaningful relationship in a moderate level between state and trait anxiety.

Keywords: Attitude towards teaching profession, state-trait anxiety, pre-service teacher.

Özet

Bu çalışma, özel yetenek sınavı ile öğrenci alan öğretmenlik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ve durumluk- sürekli kaygı düzeylerini belirlemek amacı ile yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini Abant İzzet Baysal Üniversitesi Beden Eğitimi, Resim-İş ve Müzik Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmekte olan 130 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği ve durumluk- sürekli kaygı ölçeği kullanılmıştır. Veriler üzerinde betimsel istatistiklerin yanı sıra t-testi, tek yönlü varyans analizi, pearson korelasyon testi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu, durumluk ve sürekli kaygılarının ise orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, durumluk ve sürekli kaygıları karşılaştırıldığında her üç bölümde de dördüncü sınıflar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farka ulaşılmıştır. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve kaygı düzeyleri bölüm değişkeni açısından farklılık göstermemektedir. Ayrıca, durumluk ve sürekli kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde ve orta seviyede bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, durumluk- sürekli kaygı, öğretmen adayları.

¹ Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü, Bolu/Türkiye. E-mail: aylin_celen@hotmail.com

² Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, Bolu/Türkiye. E-mail: yeserada@hotmail.com

Giriş

Hızlı gelişim ve değişimin yaşandığı günümüzde tüm ulusların en büyük çabası, bu değişim sürecine ayak uydurabilecek yeterlikte donatılmış, nitelikli bireyler yetiştirmektir. Bu amacı gerçekleştirmede en etkili araç eğitimidir ve öğretmenler de bu etkili aracın önemli bir ögesi oluşturur (Kuran, 2002). 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 43. Maddesinde öğretmenlik mesleği; devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği olarak açıklanmaktadır (MEB, 2014). Erden (1998)'e göre ise, öğretmenlik mesleği, eğitim sektörü ile ilgili olan sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutlara sahip, alanda özel uzmanlık bilgi ve becerisini temel alan akademik çalışma ve mesleki formasyon gerektiren, profesyonel statüde bir uğraşı alanıdır.

Eğitim olgusunun temel öğelerinden biri olan öğretmenler, bireylerin çağın gereksinimleri doğrultusunda nitelikli bir biçimde yetiştirilmelerinde önemli sorumluluklar üstlenmektedir. Öğretmenlerin bu sorumluluklarını yerine getirebilmeleri ve eğitim sisteminin niteliğini artırabilmeleri, hizmet öncesinde mesleğe ilişkin olumlu tutum geliştirmelerini ve duyuşsal alan yeterliklerine sahip olmalarını gerektirmektedir (Karadağ, 2012). Öğretmen yetiştiren kurumlarda, öğrencilerin seçmiş oldukları mesleğe uygun ve mesleğe ilişkin olumlu tutumlara sahip olmaları, hem mutlu olmaları hem de mesleği başarılı bir şekilde icra etmeleri bakımından önemlidir (Aslim, 2013). Öğretmenlik mesleğine adım atan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin olumlu tutum ve değerler kazanmaları, olumlu algılara sahip olmaları, meslek yaşamlarındaki başarılarının belirleyicisi olarak görülmektedir (Karadağ, 2012). Eğitim ve öğretim sisteminin merkezinde yer alan öğretmenin nitelikli, girişken, mesleğinin gerektirdiği bilgi, beceri, anlayış ve yansıtıcı olma eğilimlerine sahip olmanın yanında, mesleğiyle ilgili olumlu davranışlara sahip olan ve mesleği ile ilgili herhangi bir kaygı veya olumsuz tutum sergilemeyen bireyler olması da beklenir (Akgün ve Özgür, 2014).

Allport (1935)'a göre tutum; "bireyin bütün nesnelere karşı göstereceği tepkiler ve durumlar üzerinde yönlendirici veya etkin bir güç oluşturan, ussal ve sinirsel bir davranışta bulunmaya hazır olma hali" olarak tanımlanmıştır (Akt; Temizkan, 2008:462). Öğretmen adayları mesleklerine yönelik olumlu tutumlara sahip olarak yetiştirilebilirlerse, öğretmen olduklarında; görevlerini eksiksiz yerine getirirler, öğrencilere karşı daha olumlu davranışlar sergilerler, araştırmacı olurlar, yaratıcı düşünür ve yenilikleri öğrenme ortamına kolayca aktarırlar (Çeliköz ve Çetin, 2004). Demirtaş, Cömert ve Özer (2011) de mesleğe yönelik olumlu bir tutuma sahip olan bir öğretmen adayının, mesleki yeterliğini geliştirmeye çaba göstereceğini ve yeterlik açısından kendisini daha objektif olarak değerlendirebileceğini, eksiklerini gidermek için daha çok çalışacağını belirtmektedirler.

Öğretmen yetiştirme, eğitimin önemli konularından biri olmayı sürdürmektedir. Öğretmenlerin özellikle hizmet öncesi eğitimleri sırasında öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve becerilerin yanında, mesleğe yönelik olumlu duyuşsal özellikler kazanmaları beklenmektedir. Duyuşsal özelliklerin önemli öğelerinden biri olan tutumlar, eğitim araştırmalarında sıkça ele alınan kavramlardandır (Başbay, Ünver ve Bümen, 2009).

Türkiye'deki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik olarak birçok araştırma bulunmaktadır (Akpınar, Yıldız ve Ergin, 2006; Aslan ve Akyol, 2006; Tanel, Şengören ve Tanel, 2007; Terzi ve Tezci, 2007; Bedel, 2008; Güleçen, Cüro ve Semerci, 2008; Pehlivan, 2008; Sağlam, 2008; Temizkan, 2008; Bulut, 2009; Çetinkaya, 2009; Doğan ve Çoban, 2009; Üstüner,

Çelen, A. & Eskicioğlu, Y. (2015). Özel Yetenek Sınavı İle Öğrenci Alan Öğretmenlik Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Ve Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, ss 1-18.

Demirtaş ve Cömert, 2009; Can, 2010; Pehlivan, 2010; Özder, Konedralı ve Zeki, 2010; Taşkın ve Hacıömeroğlu, 2010; Yalız, 2010; Bulut, 2011; Karademir ve Tezel, 2011; Uğurlu ve Polat, 2011; Abbasoğlu ve Öncü, 2013; Aslim, 2013; Bümen ve Özaydın, 2013; Çağlar, 2013; Küçükosmanoğlu ve Can, 2013; Ömür ve Nartgün, 2013; Tunçeli, 2013; Ayık ve Ataş, 2014; Demircioğlu ve Özdemir, 2014; Engin ve Koç, 2014; Kesen ve Polat, 2014; Varol, Erbaş ve Ünlü, 2014; Kaya ve Kaya, 2015). Bu araştırmalarda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının çoğu araştırmada olumlu ve yüksek bulunmasına rağmen, öğretmen adaylarının çeşitli kaygıları bulunmaktadır. Dursun ve Aytaç (2012)'in da belirtmiş olduğu gibi aileden ayrılmanın yarattığı kaygı, yeni bir ortama alışma, barınmada ortaya çıkan sorunlar, maddi sıkıntılar, çevreye uyum sorunu gibi bazı sorunlar gençler üzerinde kaygı, umutsuzluk ve stresi arttırmaktadır. Okul hayatlarının son yıllarında üniversite öğrencilerinde en büyük kaygı kaynağı olarak ise, gelecek endişesi ve bununla bağlantılı olarak bir iş sahibi olma ya da olamama kaygısı, diğer bir ifadeyle "işsizlik kaygısı" başlamakta, umutsuzluk ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde özellikle gençler ve üniversite mezunları arasında işsizliğin yaygın olması bu kaygı ve umutsuzluk düzeylerinin daha da artmasına neden olabilmektedir. Tümkiye, Aybek ve Çelik (2007) eğitimini tamamlamış ve iş yaşamına adım atacak olan üniversite gençliğinin önemli bölümünü oluşturan öğretmen adaylarının, mezun olduktan sonra girecekleri Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) nedeniyle psikolojik sorunlar yaşamakta ve zorlanmakta olduklarını ve bu zorlanmaların depresyon, umutsuzluk ve kaygı düzeyini büyük oranda arttırdığını belirtmişlerdir.

Günümüzde büyük umutlarla öğretmenlik mesleğini seçen öğretmen adayları ders çalışma, sosyal etkinliklere katılma ve meslek sahibi olmak amacıyla KPSS sınavına hazırlanma kısıncındadırlar. Dolayısıyla atanabilmek için birçok etkinliği bir arada yürütmek durumunda kalmaktadırlar. Bu durumlar toplanarak öğretmen adaylarında fiziksel ve psikolojik açıdan olumsuz davranışların ve kaygı durumlarının ortaya çıkmasına yol açmaktadır (Gündoğdu, Çimen ve Turan, 2008).

Spielberger (1972) kaygıyı, stres yaratan durumların oluşturduğu üzüntü, algılama ve gerginlik gibi hoş olmayan duygusal ve gözlenebilir tepkiler olarak tanımlamaktadır (Akt: Büyüköztürk, 1997). Kaygı insanın temel duygularından birisi olarak kabul edilebilir. Çünkü her insan kendisi için tehlikeli olarak algıladığı durumlar karşısında bir miktar kaygılanır. Mesela, sınavlar tedirginlik ve huzursuzluk yaratabilir. Bu tür kaygılar genellikle kısa süreli ve geçicidir. Bu sebeple bunlara süreksiz-durumluk kaygı adı verilmektedir. Kişinin gündelik yaşantısı içinde karşılaştığı pek çok durumu genellikle stresli olarak algılaması ve yorumlaması ise sürekli kaygı olarak adlandırılmaktadır. Bu anlamda sürekli kaygı hali, kişinin açık ve nesnel bir tehlikeyle karşı karşıya olmadığı anlarda bile tedirginlik duyup umutsuzluk ve huzursuzluk hissetmesi şeklinde tanımlanabilir (Öner ve Le Compte 1998).

Öğretmen adaylarının kaygılarını çeşitli değişkenler bakımından belirlemeye yönelik birçok çalışma gerçekleştirilmiştir (Çakmak ve Hedevalı, 2005; Akgün, Gönen ve Aydın, 2007; Doğan ve Çoban, 2009; Saracaloğlu, Kumral ve Kanmaz, 2009; Gündoğdu, Yavuzer ve Karataş, 2011; Küçük, 2010; Sarı, Yenigün, Altıncı ve Öztürk, 2011; Deveci, Çalmaz ve Açık, 2012; Dereli, Angın ve Karakuş, 2012; Aydın ve Tenekeci, 2013; Yokuş, Yokuş ve Kalaycıoğlu, 2013; Mergen, Arslan, Mergen ve Arslan, 2014). Ancak öğretmen adaylarının kaygı ve mesleğe yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik yapılan araştırmalar son derece sınırlıdır (Doğan ve Çoban, 2009; Aydın ve Tenekeci, 2013).

Araştırmanın Amacı

Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının ve durumluk- süreklilik kaygılarının belirlenmesi önemlidir. Çünkü mesleğe yönelik olumsuz tutumlara sahip ya da kaygıları ile başa çıkmasını bilmeyen öğretmenler, öğrencilerine de verimli olamayacak ve etkili öğretim gerçekleştiremeyeceklerdir. Ayrıca adayların içinde buldukları kaygı düzeyleri onların mesleğe yönelik tutumlarını da etkileyebilmektedir. Öğretmen adaylarının kaygılarının ve mesleğe yönelik tutumlarının belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması, yüksek performans gerektiren öğretmenlik mesleğine hazırlanmaları aşamasında öğretmen adaylarına yarar sağlayacaktır. Bu çalışma, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Beden Eğitimi Öğretmenliği, Resim-İş Öğretmenliği ve Müzik Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ve durumluk-süreklilik kaygı düzeylerini belirlemek amacı ile yapılmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıda verilen alt problemlere yanıt aranmıştır.

1. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, durumluk ve süreklilik kaygı düzeyleri nasıldır?
2. Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören birinci sınıf ve dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?
3. Resim-İş Bölümü'nde öğrenim gören birinci sınıf ve dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?
4. Müzik Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören birinci sınıf ve dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?
5. Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören birinci sınıf ve dördüncü sınıf öğrencilerinin durumluk-süreklilik kaygı puanları arasında farklılık var mıdır?
6. Resim-İş Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören birinci sınıf ve dördüncü sınıf öğrencilerinin durumluk-süreklilik kaygı puanları arasında farklılık var mıdır?
7. Müzik Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören birinci sınıf ve dördüncü sınıf öğrencilerinin durumluk-süreklilik kaygı puanları arasında farklılık var mıdır?
8. Farklı bölümlerde öğrenim gören birinci sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?
9. Farklı bölümlerde öğrenim gören birinci sınıf öğrencilerinin durumluk-süreklilik kaygı puanları arasında farklılık var mıdır?
10. Farklı bölümlerde öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?
11. Farklı bölümlerde öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencilerinin durumluk-süreklilik kaygı puanları arasında farklılık var mıdır?
12. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, durumluk ve süreklilik kaygı düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli: Bu çalışmada öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları ile durumluk-süreklilik kaygılarının belirlenmesinde genel tarama modeli kullanılmıştır. Buna ek olarak, öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları ile durumluk-süreklilik kaygılarının birlikte değişip değişmediği, birlikte bir değişim varsa bunun ne şekilde olduğunu tespit edilmesi için de ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem: Çalışma evreni, Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde özel yetenek sınavı ile öğrenci alan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi ve Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 410 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmanın

Çelen, A. & Eskicioğlu, Y. (2015). Özel Yetenek Sınavı İle Öğrenci Alan Öğretmenlik Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Ve Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, ss 1-18.

örneklemini ise aynı üniversitenin 2012-2013 öğretim yılı bahar döneminde Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü, Resim-İş Eğitimi ve Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim görmekte olan 130 birinci ve dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin %30'u Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü, %37'si Resim-İş Eğitimi ve %33'ü ise Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim görmektedirler. Öğrencilerin 89'u bayan (%68,5) ve 41'i ise erkektir (%31,5). Ayrıca öğrencilerin %50'si birinci sınıfta, %50'si ise dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin yaş aralığı 18 ile 26 arasında değişmekte olup ve yaş ortalaması 20.77 ± 2,11'dir.

Veri Toplama Aracı: Veri toplama aracı olarak öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği ve kaygı ölçeği (durumluk-sürekli) kullanılmıştır.

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği: Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek amacı ile Çetin (2006) tarafından geliştirilen Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .95'tir. Ölçeğin geçerliği ise Aşkar ve Erden (1968) tarafından geliştirilen ölçek kullanılarak test edilmiş ve korelasyon katsayısı $r=.85$ olarak bulunmuştur. Beşli likert tipi olan ölçekte 15'i olumsuz 20'si olumlu 35 madde bulunmaktadır. Ölçekte, olumlu cümleler "kuvvetle katılıyorum" seçeneğinden "asla katılmam" seçeneğine doğru "5, 4, 3, 2, 1" şeklinde puanlanırken, olumsuz cümleler de bunun tam tersi bir yol izlenerek "kuvvetle katılıyorum" seçeneğinden "asla katılmam" seçeneğine doğru "1, 2, 3, 4, 5" şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 35, en yüksek puan 175'tir.

Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeği: Çalışmada öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygılarını ölçmek için Öner ve Le Compte (1998) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan "Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek, toplam kırk maddeden oluşan iki ayrı ölçeği içerir. Her iki ölçek yirmişer maddeden oluşmaktadır. Durumluk Kaygı Ölçeği; bireyin belirli bir anda ve belirli koşullarda kendini nasıl hissettiğini, Sürekli Kaygı Ölçeği ise; bireyin içinde bulunduğu durum ve koşullardan bağımsız olarak kendini nasıl hissettiğini belirler. Ölçeğin asıl formu İngilizce'dir (State-Trait Anxiety Inventory). Aslı Spielberger, Gorsuch ve Lushene tarafından oluşturulmuştur. Envanterin Öner ve Le Compte (1998) tarafından uyarlanarak Türkçe formu oluşturulmuştur. Durumluk Kaygı Ölçeği maddelerinde ifade edilen duygu ve davranışlar bu tür yaşantıların şiddet derecesine göre a)hiç, b)biraz, c)çok, d)tamamıyla gibi sıklardan birini işaretlendirmek suretiyle cevaplandırılır. Sürekli Kaygı maddelerinde ifade edilen duygu ya da davranışlar ise sıklık derecesine göre a)hemen hemen hiçbir zaman, b) bazen, c)çok zaman, d) hemen hemen her zaman şeklinde işaretlenir. Seçeneklerin ağırlık değerleri 1'den 4'e kadar değişir. Her iki ölçekten elde edilen toplam puan değeri 20 ile 80 arasında değişebilir. Puanın yüksek olması kaygı seviyesinin yüksek olduğuna işaret eder. Ölçeğin alpha güvenilirlik katsayısı Sürekli Kaygı Ölçeği için çeşitli uygulamalarda 0,83-0,87 arasında, Durumluk Kaygı Ölçeği için 0,94-0,96 arasında bulunmuştur.

Verilerin Çözümlemesi: Elde edilen verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, bağımsız gruplar t testi, tek yönlü varyans analizi ve pearson korelasyon testi istatistik işlemlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen veriler için kullanılan istatistik işlemlerde SPSS 17 paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel işlemlerde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Bulgular

Çelen, A. & Eskicioğlu, Y. (2015). Özel Yetenek Sınavı İle Öğrenci Alan Öğretmenlik Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Ve Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, ss 1-18.

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenliği bölümü, resim-iş eğitimi ve müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin (bölüm ve sınıf farkı gözetilmeden) öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, durumluk kaygı ve sürekli kaygı puanlarının ortalama ve standart sapmaları tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Durumluk ve Sürekli Kaygı Puanları

	N	$\bar{x} \pm ss$
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	130	135.43 ±17.04
Durumluk Kaygı	130	44.75 ± 8.51
Sürekli Kaygı	130	49.01 ± 8.08

Tablo 1 incelendiğinde çalışmaya katılan tüm öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu, durumluk ve sürekli kaygılarının ise orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenliği bölümü, resim-iş eğitimi ve müzik eğitimi anabilim dalı I. ve IV. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında fark olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile karşılaştırılmış ve bulgular tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Farklı Bölümlerde Öğrenim Gören Birinci ve Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması

Bölüm	Sınıf		I. Sınıf		IV. Sınıf		t	P
	N	$\bar{x} \pm ss$	N	$\bar{x} \pm ss$				
Beden Eğitimi	19	128.00 ± 18.73	20	141.00 ± 18.60	-2.174	.036*		
Resim-İş	25	128.56 ± 6.98	23	138.17 ± 18.26	-2.447	.018*		
Müzik	21	131.28 ± 15.76	22	145.68 ± 16.02	-2.968	.005*		

*p<0.05

Tablo 2 incelendiğinde tüm bölümlerde öğrenim gören birinci sınıf öğrencilerinin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ortalamalarının, dördüncü sınıf öğrencilerinin tutum ortalamalarından düşük olduğu görülmektedir. Birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları karşılaştırıldığında tüm bölümlerde de dördüncü sınıflar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farka ulaşılmıştır (p<0.05). Dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerinin, birinci sınıf öğrencilerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları daha yüksektir.

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenliği bölümü, resim-iş eğitimi ve müzik eğitimi anabilim dalı I. ve IV. sınıf öğrencilerinin durumluk kaygı düzeyleri arasında fark olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile karşılaştırılmış ve bulgular tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Farklı Bölümlerde Öğrenim Gören Birinci ve Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Durumluk Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması

Bölüm	Sınıf		I. Sınıf		IV. Sınıf		t	p
	N	$\bar{x} \pm ss$	N	$\bar{x} \pm ss$				
Beden Eğitimi	19	42.89 ± 5.74	20	52.00 ± 13.82	-2.660	.011*		
Resim-İş	25	39.68 ± 4.15	23	45.04 ± 6.25	-3.530	.001*		
Müzik	21	41.76 ± 5.69	22	48.05 ± 6.94	-3.236	.002*		

*p<0.05

Tablo 3 incelendiğinde, üç bölümde de öğrenim gören birinci sınıf öğrencilerinin durumluk kaygı düzeylerinin ortalamasının, dördüncü sınıf öğrencilerinin durumluk kaygı düzeylerinin ortalamalarından düşük olduğu görülmektedir. Birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin durumluk kaygı düzeyleri karşılaştırıldığında, her üç bölümde de dördüncü sınıf lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farka ulaşılmıştır (p<0.05). Dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin, birinci sınıf öğrencilerine göre durumluk kaygı düzeyleri daha yüksektir.

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenliği bölümü, resim-iş eğitimi ve müzik eğitimi anabilim dalı I. ve IV. sınıf öğrencilerinin sürekli kaygı düzeyleri arasında fark olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile karşılaştırılmış ve bulgular tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Farklı Bölümlerde Öğrenim Gören Birinci ve Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sürekli Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması

Bölüm	Sınıf		I. Sınıf		IV. Sınıf		t	P
	N	$\bar{x} \pm ss$	N	$\bar{x} \pm ss$				
Beden Eğitimi	19	45.79 ± 6.48	20	55.40 ± 13.24	-2.853	.007*		
Resim-İş	25	46.52 ± 6.26	23	50.17 ± 5.20	-2.187	.034*		
Müzik	21	46.19 ± 5.56	22	50.82 ± 5.94	-2.633	.012*		

*p<0.05

Tablo 4 incelendiğinde birinci sınıf öğrencilerinin sürekli kaygı ortalamalarının, dördüncü sınıf öğrencilerinin sürekli kaygı ortalamalarından daha düşük olduğu görülmektedir. Birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin sürekli kaygı düzeyleri karşılaştırıldığında, her üç bölümde de dördüncü sınıflar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farka ulaşılmıştır (p<0.05). Dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerinin, birinci sınıf öğrencilerine göre sürekli kaygı düzeyleri daha yüksektir.

Çalışmaya kapsamına alınan ve farklı bölümlerde öğrenim gören tüm birinci sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının, durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeylerinin bölüm değişkeni ele alındığında farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi yapılarak belirlenmiş ve bulgular tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Birinci Sınıfta Öğrenim Gören Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Durumluk Kaygı ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bölüm Değişkeni Açısından Karşılaştırılması

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Tutum	Gruplar Arası	128,570	2	64,285		
	Gruplar İçi	12452,446	62	200,846	,320	,727
	Toplam	12581,015	64			
Durumluk Kaygı	Gruplar Arası	118,407	2	59,204		
	Gruplar İçi	1655,039	62	26,694	2,218	,117
	Toplam	1773,446	64			
Süreklilik Kaygı	Gruplar Arası	5,764	2	2,882		
	Gruplar İçi	2318,636	62	37,397	,077	,926
	Toplam	2324,400	64			

Tablo 5 incelendiğinde, birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri, bölüm değişkeni açısından karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0.05$). Bu bulguya göre çalışma kapsamına alınan tüm bölümlerde öğrenim gören birinci sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri birbirine benzerdir. Bir başka deyişle öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar, durumluk ve kaygı düzeyleri bölüm bazında farklılık göstermemektedir.

Çalışmaya kapsamına alınan ve farklı bölümlerde öğrenim gören tüm dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeylerinin bölüm değişkeni ele alındığında farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi yapılarak belirlenmiş ve bulgular tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Dördüncü Sınıfta Öğrenim Gören Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Durumluk Kaygı ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bölüm Değişkeni Açısından Karşılaştırılması

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Tutum	Gruplar Arası	643.71	2	321.85	1.034	.362
	Gruplar İçi	19306.08	62	311.39		
	Toplam	19949.79	64			
Durumluk Kaygı	Gruplar Arası	518.49	2	259.244	2.921	.061

Çelen, A. & Eskicioğlu, Y. (2015). Özel Yetenek Sınavı İle Öğrenci Alan Öğretmenlik Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Ve Durumluk-Süreklilik Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, ss 1-18.

	Gruplar İçi	5501.91	62	88.741		
	Toplam	6020.40	64			
Süreklilik Kaygı	Gruplar Arası	338.62	2	169.311	2.248	.114
	Gruplar İçi	4669.38	62	75.313		
	Toplam	5008.00	64			

Tablo 6 incelendiğinde, dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri bölüm değişkeni açısından karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0.05$). Bu bulguya göre çalışma kapsamına alınan tüm bölümlerde öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri birbirine benzerdir. Bir başka deyişle öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar, durumluk ve kaygı düzeyleri bölüm bazında farklılık göstermemektedir.

Çalışma kapsamına alınan tüm birinci sınıf ve dördüncü sınıf öğrencilerinin (öğrenim gördükleri bölüm göz önüne alınmadan) öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeyleri arasında fark olup olmadığını belirlemek için bağımsız gruplar t testi yapılmış ve bulgular tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7: Tüm Öğretmenlik Bölümlerinde Öğrenim Gören Birinci ve Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Durumluk Kaygı ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması

Değişken	I. Sınıf		IV. Sınıf		t	P
	N	$\bar{x} \pm ss$	N	$\bar{x} \pm ss$		
Tutum	65	129.28 \pm 14.02	65	141.58 \pm 17.65	-4.401	.000*
Durumluk Kaygı	65	41.29 \pm 5.26	65	48.20 \pm 9.70	-5.047	.000*
Süreklilik Kaygı	65	46.20 \pm 6.03	65	52.00 \pm 8.85	-4.369	.000*

* $p<0.01$

Tablo 7 incelendiğinde bölüm farkı gözetilmeksizin tüm birinci sınıf ve dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeyleri karşılaştırıldığında, dördüncü sınıflar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmıştır. Bu bulguya göre, dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri birinci sınıf öğrencilerine göre daha yüksektir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için pearson korelasyon katsayılarına bakılmış ve bulgular tablo 8'de sunulmuştur.

Çelen, A. & Eskicioğlu, Y. (2015). Özel Yetenek Sınavı İle Öğrenci Alan Öğretmenlik Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Ve Durumluk-Süreklilik Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, ss 1-18.

Tablo 8. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Durumluk Kaygı ve Sürekli Kaygı Arasındaki İlişki

		Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	Durumluk Kaygı	Süreklilik Kaygı
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	Pearson Korelasyonu	1	,049	,059
	P		,579	,502
	N	130	130	130
Durumluk Kaygı	Pearson Korelasyonu	,049	1	,566*
	P	,579		,000
	N	130	130	130
Süreklilik Kaygı	Pearson Korelasyonu	,059	,566*	1
	P	,502	,000	
	N	130	130	130

P<0.05

Tablo 8 incelendiğinde sadece durumluk kaygı ve sürekli kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde ve orta seviyede bir ilişki görülmektedir. Başka bir deyişle, öğrencilerin durumluk kaygıları ile sürekli kaygıları birlikte azalır, birlikte artmaktadır. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile durumluk kaygı ve sürekli kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Tartışma, Sonuç Ve Öneriler

Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde özel yetenek sınavı ile öğrenci alan öğretmenlik bölümlerinde (Beden Eğitimi Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği, Resim-İş Öğretmenliği) öğrenim gören öğrencilerin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve durumluk-süreklilik kaygılarının incelendiği bu çalışmada, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bu bulguları Akpınar, Yıldız ve Ergin (2006), Aslan ve Akyol (2006), Tanel, Şengören ve Tanel (2007), Terzi ve Tezci (2007), Bedel (2008), Güleçen, Cüro ve Semerci (2008), Pehlivan (2008), Sağlam (2008), Temizkan (2008), Bulut (2009), Çetinkaya (2009), Doğan ve Çoban (2009), Üstüner, Demirtaş ve Cömert (2009), Can (2010), Pehlivan (2010), Özder, Konedralı ve Zeki (2010), Taşkın ve Hacıömeroğlu (2010), Yalız (2010), Bulut (2011), Karademir ve Tezel (2011), Uğurlu ve Polat (2011), Abbasoğlu ve Öncü (2013), Aslim (2013), Bümen ve Özaydın (2013), Çağlar (2013), Küçükosmanoğlu ve Can (2013), Ömür ve Nartgün (2013), Tunçeli (2013), Ayık ve Ataş (2014), Demircioğlu ve Özdemir (2014), Engin ve Koç (2014), Kesen ve Polat (2014), Varol, Erbaş ve Ünlü (2014), Kaya ve Kaya (2015)'nin yapmış oldukları çalışma bulguları ile örtüşmektedir. Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının oluşmasında öğretim elemanları büyük önem taşımaktadır. Öğrencilerin mesleğe yönelik tutumlarının olumlu olmasında mesleğine sahip çıkan, alan ve meslek bilgisi yeterli, istekli ve heyecanlı öğretim elemanlarının varlığının da etkili olduğu söylenebilir. Mesleğine yönelik olumlu tutumlara sahip olan öğrencilerin de, ileride mesleklerini severek ve isteyerek yapacakları düşünüldüğünde bu bulgular oldukça sevindiricidir.

Çelen, A. & Eskicioğlu, Y. (2015). Özel Yetenek Sınavı İle Öğrenci Alan Öğretmenlik Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Ve Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, ss 1-18.

Araştırmaya katılan öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma özel yetenek sınavı ile öğrenci alan beden eğitimi, resim-iş ve müzik öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu bölümlerden mezun olan öğrenciler hem devlet hem de özel sektörde iş bulma açısından benzer şanslara sahiptirler. Bu nedenle en büyük kaygı sebeplerinden biri olan mezuniyet sonrası işsizlik kaygısını daha az yaşamaktadırlar. Araştırmanın bu bulgusu Kaya ve Varol (2004), Çakmak ve Hedevalı (2005), Akgün, Gönen ve Aydın (2007), Dursun ve Aytaç (2009), Sarı, Yenigün, Altıncı ve Öztürk (2011), Devenci, Çalmaz ve Açık (2012), Dereli, Angın ve Karakuş (2012), Dursun ve Aytaç (2012), Yokuş, Yokuş ve Kalaycıoğlu (2013)'nun yapmış oldukları çalışma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Ancak Doğan ve Çoban (2009) yapmış oldukları çalışmada eğitim fakültesi öğrencilerinin kaygılarının düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmacılar öğrencilerin kaygılarını belirleyebilmek için Beck Kaygı Envanteri kullanmışlardır. Araştırmalar arasındaki bu farklılık ölçme aracı olarak kullanılan ölçeklerin farklı olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları birinci sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Sınıf düzeyi yükseldikçe öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları da artmıştır. Araştırmadan elde edilen bu bulgular Akpınar, Yıldız ve Ergin (2006), Sağlam (2008), Tümkeya (2011), Aydın ve Tenekeci (2013)'nin yapmış olduğu çalışma bulgularıyla paralellik göstermektedir. Diğer araştırma bulguları da göz önüne alındığında öğretmen adaylarının üniversitede geçirdikleri yılların öğretmenlik mesleğine olan tutumlarını olumlu düzeyde geliştirdiği söylenebilir. Ayrıca, dördüncü sınıf öğrencilerinin, öğretmenlik mesleği ile ilgili daha fazla sayıda ders almış olmaları, onların mesleği tanımalarını sağlamış ve tutumlarını olumlu yönde geliştirmiş olabilir. Ancak araştırmanın mesleğe yönelik tutum ilgili bulguları Tanrıoğlu (1997), Tanel, Şengören ve Tanel (2007), Terzi ve Tezci (2007), Üstüner, Demirtaş ve Cömert (2009), Özder, Konedra ve Zeki (2010), Pehlivan (2010), Yalız (2010), Bulut (2011), Açışlı ve Kolomuş (2012), Karadağ (2012), Abbasoğlu ve Öncü (2013), Tanel ve Tanel (2013), Çağlar (2013), Küçükosmanoğlu ve Can (2013), Tunçeli (2013), Akgün ve Özgür (2014), Demircioğlu ve Özdemir (2014), Kaya ve Kaya (2015)'nin yapmış oldukları çalışma bulguları ile farklılık göstermektedir. Araştırmalardan bazılarında ya sınıf seviyesinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarda fark oluşturmadığı, ya da ilk sınıf öğrencilerinin son sınıf öğrencilerine göre mesleğe yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmaların gerçekleştirildiği bölüm, öğrencilere eğitim veren öğretim elemanı, öğrencilerin içinde buldukları eğitim ortamı ve uygulanan program farklılıkları vb. faktörler bu araştırma ile diğer araştırmalar arasındaki farklılığın nedenleri olarak gösterilebilir.

Araştırmada dördüncü sınıf öğrencilerinin durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri birinci sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Sınıf düzeyi yükseldikçe öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygıları da artmıştır. Dördüncü sınıf öğrencilerinin mezun olduktan sonra girmeleri gereken ve onların geleceğini belirleyen bir sınav (KPSS) olması da, birinci sınıf öğrencilerine göre kaygı düzeylerinin daha fazla olmasının bir nedeni olabilir. Buna ek olarak, öğretmenlik bölümlerinden mezun olan öğrenci sayısı fazlalığı ve buna karşılık atama yapılacak öğretmen kadro sayılarının az olması, dördüncü sınıf öğrencilerinin kaygılarını daha da fazla arttırmış olabilir. Ayrıca; mezuniyet, işsizlik ve değişik sorumluluklar gibi faktörler, üniversite son sınıf öğrencilerinin kaygısını artıran etmenlerden bazılarıdır (Tümerdem, 2007). Araştırmanın durumluk kaygı ile ilgili bulgusu Gündoğdu, Yavuzer ve Karataş (2011) ve Dereli, Angın ve Karakuş (2012)'un yaptıkları çalışma bulguları ile benzerlik

Çelen, A. & Eskicioğlu, Y. (2015). Özel Yetenek Sınavı İle Öğrenci Alan Öğretmenlik Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Ve Durumluk-Süreklilik Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, ss 1-18.

göstermektedir. Yapılan araştırmalarda dördüncü sınıf öğrencilerinin birinci sınıf öğrencilerine göre durumluk kaygıları daha yüksek bulunmuştur.

Ancak araştırmanın sürekli kaygı ile ilgili bulguları Çakmak ve Hedevalı (2005), Kaya ve Varol (2004), Gündoğdu, Yavuzer ve Karataş (2011), Dereli, Angın ve Karakuş (2012), Aydın ve Tenekeci (2013)'nin yapmış oldukları çalışma bulguları ile farklılık göstermektedir. Yapılan araştırmalarda birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin sürekli kaygılarının birbirine benzer seviyede olduğu bulunmuştur.

Araştırmada hem birinci hem de dördüncü sınıf öğrencilerinin tutumları, öğrenim görmekte oldukları bölüm değişkenine (beden eğitimi, resim-iş ve müzik) göre karşılaştırıldığında, bölümler arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bir başka değişle beden eğitimi öğretmenliği, resim-iş öğretmenliği ve müzik öğretmenliği bölümlerinde okuyan birinci sınıf öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumları benzerdir. Aynı şekilde üç bölümde öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencilerinin de mesleğe yönelik tutumları farklılaşmamaktadır. Bu bulgu bölüm farklılıklarının öğrencilerin mesleğe yönelik tutumlarında fark yaratmadığını ortaya koymaktadır. Araştırmanın bu bulgusu Tanrıoğlu (1997), Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım (2007), Çapri ve Çelikkaleli (2008), Hacıömeroğlu ve Taşkın (2010), Karademir ve Tezel (2011), Sandıkçı ve Öncü (2013)'nün yapmış oldukları çalışma bulguları ile benzerlik göstermektedir.

Ancak araştırmanın tutumların bölüm bazında farklılaşmadığı bulgusu; Engin ve Koç (2004), Terzi ve Tezci (2007), Bulut (2009), Taşkın ve Hacıömeroğlu (2010), Özder, Konedralı ve Zeki (2010), Eraslan ve Çakıcı (2011), Gökçe ve Sezer (2012), Aslım (2013), Çağlar (2013), Demircioğlu ve Özdemir (2014), Kesen ve Polat (2014), Orhan ve Ok (2014)'un yapmış oldukları çalışma bulguları ile farklılık göstermektedir. Yapılan araştırmalarda öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerin, onların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını farklılaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada hem birinci hem de dördüncü sınıf öğrencilerinin durumluk ve sürekli kaygıları öğrenim görmekte oldukları bölüm değişkenine (beden eğitimi, resim-iş ve müzik) göre karşılaştırıldığında, bölümler arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bir başka değişle beden eğitimi öğretmenliği, resim-iş öğretmenliği ve müzik öğretmenliği bölümlerinde okuyan birinci sınıf öğrencilerinin durumluk-süreklilik kaygı seviyeleri benzerdir. Aynı şekilde üç bölümde öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencilerinin de durumluk-süreklilik kaygıları farklılaşmamaktadır. Bu bulgu bölüm farklılıklarının öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinde fark yaratmadığını ortaya koymaktadır. Gelecekte ne olacağını bilememek insanlar için en belli başlı kaygı nedenlerinden biridir (Cüceloğlu, 1996). Ancak araştırma kapsamına alınan her üç bölümünde öğrenci alımı için özel yetenek sınavı uygulaması ve bu bölümleri kazanan öğrencilerin bölümlere isteyerek ve yeteneklerinin farkında olarak tercih etmesini sağlamaktadır. Belli bir yetenek seviyesi ve üzerinde olan öğrenciler bu bölümlerden mezun olduktan sonra özel sektörde de iş imkânı bulabilmektedirler. Bu durum her üç bölümde öğrenim gören öğrencilerin kaygı seviyelerinin birbirinden farklılaşmamasını sağlıyor olabilir. Araştırmanın bu bulgusu Kaya ve Varol (2004), Çakmak ve Hedevalı (2005), Akgün, Gönen ve Aydın (2007), Karademir ve Tezel (2011)'in yapmış oldukları çalışma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Ancak Kaya ve Varol (2004), Tümerdem (2007), Gündoğdu, Yavuzer ve Karataş (2011)'in çalışma bulguları ile farklılık göstermektedir. Yapılan araştırmalarda öğrencilerin kaygı düzeylerinin öğrenim görmekte oldukları bölümlere göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm farklılıkları bu araştırma ile diğer araştırmalar arasındaki farklılığa neden olmuş olabilir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, durumluk ve sürekli kaygılarının arasındaki ilişki incelendiğinde; sadece durumluk kaygı ve sürekli kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde ve orta seviyede bir ilişki görülmektedir. Başka bir deyişle, öğrencilerin durumluk kaygıları ile sürekli kaygıları birlikte azalıp, birlikte artmaktadır. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile durumluk kaygı ve sürekli kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Özel yetenek sınavı ile öğrenci alan öğretmenlik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve durumluk-sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi doğrudan inceleyen bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Ancak Canbaz, Sünter ve Pekşen (2005) sürekli kaygı ve durumluk kaygı puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulmuştur. Ehtiyar ve Üngüren (2008) yapmış oldukları çalışmalarında sürekli kaygı ile durumluk kaygı arasında anlamlı ve doğru orantılı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırma bulguları birbiri ile örtüşmektedir. Araştırmanın bu bulgusu bazı araştırma bulguları ile farklılık göstermektedir. Dereli, Argın ve Karakuş (2012)'un yapmış oldukları çalışmada sürekli kaygı ile durumluk kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Doğan ve Çoban (2009) tutum ile kaygı arasında düşük düzeyde negatif anlamlı bir ilişki saptamışlardır. Araştırmalar arasındaki bu farklılık çalışma kapsamında yer alan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerin farklı olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Sonuç olarak özel yetenek sınavı ile öğrenci alan öğretmenlik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve durumluk-sürekli kaygılarının incelendiği bu çalışmada, dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, durumluk ve sürekli kaygıları, birinci sınıf öğrencilerine göre daha yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm farklılıkları; tutum, durumluk ve sürekli kaygı üzerinde bir fark oluşturmamıştır. Ayrıca, öğrencilerin durumluk kaygı ile sürekli kaygı düzeyleri arasında pozitif yönde orta seviyede anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Öğretmenlik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin mesleklerine yönelik tutumlarının olumlu seviyelere taşınabilmesi için, meslek bilgisi derslerinde öğretmenlik mesleğinin önemi ve değeri, etkili öğretmen özellikleri vb. konulara öğretim elemanları tarafından daha fazla zaman harcanmalı ve gereken önem verilmelidir. Ayrıca öğrencilerin kaygı düzeyleri hakkında bilgi sahibi olunmalı, öğrencilerin bu kaygılarının farkında olması sağlanmalı ve kaygıları ile başa çıkma yöntemleri hakkında bilgi sahibi olmalarına yönelik eğitimler düzenlenmelidir. Herkesin kaygıları olduğu unutulmamalıdır. Önemli olan kaygıların farkında olup, kişiye zarar vermeden bunlarla başa çıkmasını öğrenebilmektir.

Ayrıca, bu çalışma AİBÜ'de Beden Eğitimi, Resim-İş ve Müzik Öğretmenliği bölümlerinde gerçekleştirilmiştir. Benzer çalışmalar özel yetenek sınavı ve lisans yerleştirme sınavı (LYS) sonucu öğrenci alan öğretmenlik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin tutum ve kaygılarını belirlemeye yönelik yapılabilir. Öğrencilerin mesleğe yönelik tutum ve kaygılarını belirlemeye yönelik nitel çalışmalar da gerçekleştirilebilir.

Kaynakça

- Abbasoğlu, E. ve Öncü, E. (2013). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14 (2), 407-425.
- Açışlı, S. ve Kolomuç, A. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 266-271.
- Akgün, A., Gönen, S. ve Aydın, M. (2007). İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (20), 283-299.
- Akgün, F. ve Özgür, H. (2014). Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile mesleki kaygılarının incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10 (5), 1206-1223.
- Akpınar, E., Yıldız, E. ve Ergin, Ö. (2006). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 56-62.
- Aslan, D. ve Akyol, A. K. (2006). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve mesleki benlik saygılarının incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (2), 51-60.
- Aslım, S. T. (2013). İlköğretim öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 65-81.
- Aydın, A. ve Tenekeci, E. (2013). Zihin engelliler öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3 (2), 1-12.
- Ayık, A. ve Ataş, Ö. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğretme motivasyonları arasındaki ilişki. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 25-43.
- Başbay, M., Ünver, G. ve Bümen, N. T. (2009). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları: Boylamsal bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15 (59), 345-366.
- Bedel, E. F. (2008). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve bazı kişilik özellikleri arasındaki ilişkiler. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 4(1), 31-48.
- Bozdoğan, A. E., Aydın, D. ve Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8 (2), 83-97.
- Bulut, İ. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi (Dicle ve Fırat Üniversitesi örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 13-24.
- Bulut, D. (2011). Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31 (3), 651-674.
- Bümen, N. T. ve Özyayın, T. E. (2013). Adaylıktan göreve öğretmen özyeterliği ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlardaki değişimler, *Eğitim ve Bilim*, 38 (169), 109-125.
- Büyüköztürk, Ş. (1997). Araştırmaya yönelik kaygı ölçeğinin geliştirilmesi. *Eğitim Yönetimi*, 3 (4), 453-464.
- Can, Ş. (2010). Tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*, 24, 13-28.
- Canbaz, S., Sünter, T. ve Pekşen, Y. (2005). Samsun çıraklık eğitim merkezine devam eden çırakların durumluk – sürekli kaygı düzeylerinin değerlendirilmesi. *Türk Tabipler Birliği Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi*. Temmuz- Ağustos- Eylül. 16-22.

Çelen, A. & Eskicioğlu, Y. (2015). Özel Yetenek Sınavı İle Öğrenci Alan Öğretmenlik Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Ve Durumluk-Süreklilik Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, ss 1-18.

- Cüceloğlu, D. (1996). *İnsan ve davranışı* (6. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çağlar, Ç. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin yabancılaşma düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 497-1513. doi: 10.12738/estp.2013.3.1577.
- Çakmak, Ö. ve Hedevalı, M. (2005). Eğitim ve fen-edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (14), 115-127.
- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (15), 33-53.
- Çeliköz, N. ve Çetin, F. (2004). Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını etkileyen etmenler. *Milli Eğitim Dergisi*, 32 (162), 136-145.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlik ve güvenirlik çalışması). *Gazi Üniversitesi, Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:18, 28-37.
- Çetinkaya, Z. (2009). Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 298-305.
- Demircioğlu, E. ve Özdemir, M. (2014). Fen ve edebiyat fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (3), 110-122.
- Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik alguları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36 (159), 96-111.
- Dereli, E., Angın, E. ve Karakuş, Ö. (2012). Okul öncesi öğretmen adaylarının akademik başarı ve kaygı türlerinin problem çözme becerilerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 9(2), 731-742.
- Deveci, S. E., Çalmaz, A. ve Açık, Y. (2012). Doğu Anadolu'da yeni açılan bir üniversitenin öğrencilerinde kaygı düzeylerinin sağlık, sosyal ve demografik faktörler ile ilişkisi. *Dicle Tıp Dergisi*, 39 (2), 189-196.
- Doğan, T. ve Çoban, A. E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34 (153), 157-168.
- Dursun, S. ve Aytaç, S. (2009). Üniversite öğrencileri arasında işsizlik kaygısı. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28 (1), 71-84.
- Dursun, S. ve Aytaç, S. (2012). Üniversite öğrencilerinin işgücü piyasasına yönelik beklentileri ve iş deneyimleri ile umutsuzluk ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (1), 373-388.
- Ehtiyar, R. ve Üngüren, E. (2008). Turizm eğitimi alan öğrencilerin umutsuzluk ve kaygı seviyeleri ile eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(4), 159-181.
- Engin, G. ve Koç, G. Ç. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği). *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18 (2), 153-167.
- Eraslan, L. ve Çakıcı, D. (2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (2), 427-438.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul:Alkım Yayınları.
- Gökçe, F. ve Sezer, G. O. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Uludağ Üniversitesi örneği). *Uludağ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 1-23.
- Güleçen, S., Cüro, E. ve Semerci, N. (2008). Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 18 (1), 139-157.

Çelen, A. & Eskicioğlu, Y. (2015). Özel Yetenek Sınavı İle Öğrenci Alan Öğretmenlik Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Ve Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, ss 1-18.

- Gündoğdu, K., Çimen, N. ve Turan, S. (2008). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına (KPSS) ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 9 (2), 35-43.
- Gündoğdu, R., Yavuzer, Y. ve Karataş, Z. (2011). Eğitim fakültesi öğrencilerinin çatışma çözme becerilerini ve kaygı düzeylerinin incelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), 341-361.
- Hacıömeroğlu, G. ve Taşkın, Ş. (2010). Fen bilgisi öğretmenliği ve ortaöğretim fen ve matematik alanları (OFMA) eğitimi bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 77-90.
- Karadağ, R. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öğretmenlik mesleğini tercih nedenleri. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7 (2), 44-66.
- Karademir, E. ve Tezel, Ö. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve endişelerinin incelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6 (3), 2005-2018.
- Kaya, M. ve Varol, K. (2004). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin durumluk-sürekli kaygı düzeyleri ve kaygı nedenleri (Samsun örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17, 31-63.
- Kaya, Ç. ve Kaya, S. (2015). Relationship between prospective teachers' dysfunctional attitudes and their attitudes towards the teaching profession. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5 (1), 23-40. doi: <http://dx.doi.org/10.12973/jesr.2015.51.2>
- Kesen, İ. ve Polat, M. (2014). Eğitim fakültesi 4. sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları: Muş Alparslan Üniversitesi örneği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10(2), 556-578.
- Kuran, K. (2002). *Öğretmenlik Mesleği. Öğretmenlik Mesleğine Giriş* (ed. Türkoğlu, A.). Ankara: Mikro Yayıncılık.
- Küçük, D. P. (2010). Müzik öğretmeni adaylarının sınav kaygısı, benlik saygısı ve çalgı başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (3), 37-50.
- Küçükosmanoğlu, H. O. ve Can, M. (2013). N.E.Ü. A.K.E.F. müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (4), 338-343.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), (2014). Milli Eğitim Temel Kanunu. http://personel.meb.gov.tr/daireler/mevzuat/mevzuatlar/milli_egitim_temel_kanunu_1739.pdf. (Erişim Tarihi: 25.11.2014).
- Mergen, H., Arslan, M., Mergen, B. E. ve Arslan, E. (2014). Öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik tutum ve kaygıları. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 9(2), 162-177.
- Orhan, E. E. ve Ok, A. (2014). Öğretmenlik programlarını kimler tercih ediyor? Adayların giriş özellikleri ve öğretmenliğe yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(4), 75-92.
- Ömür, Y. E. ve Nartgün, Ş. S. (2013). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile güdülenme düzeyleri arasındaki ilişki. *Eğitimde Politika Analizi Dergisi*, 2 (2), 41-55.
- Öner, N. ve Le Compte, A. (1998). *Süreksiz durumluk/sürekli kaygı envanteri el kitabı*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Özder, H., Konedralı, G. ve Zeki, C. P. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16 (2), 253-275.
- Pehlivan, K. B. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 151-168.

Çelen, A. & Eskicioğlu, Y. (2015). Özel Yetenek Sınavı İle Öğrenci Alan Öğretmenlik Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Ve Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, ss 1-18.

- Pehlivan, Z. (2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının fiziksel benlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının analizi. *Eğitim ve Bilim*, 35 (156), 126-141.
- Sağlam, Ç. A. (2008). Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 59-69.
- Sandıkçı, M. ve Öncü, E. (2013). Beden eğitimi ile diğer alanlardaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlik algıları ve tutumlarının belirlenmesi ve karşılaştırılması. *Pamukkale Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 135-151.
- Saracaloğlu, A. S., Kumral, O. ve Kanmaz, A. (2009). Ortaöğretim sosyal alanlar öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik yeterlikleri, kaygıları ve akademik güdülenme düzeyleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, VI (II), 38-54.
- Sarı, İ., Yenigün, Ö., Altıncı, E. E. ve Öztürk, A. (2011). Temel psikolojik ihtiyaçların tatmininin genel öz yeterlik ve sürekli kaygı üzerine etkisi (Sakarya Üniversitesi Spor Yöneticiliği Bölümü örneği). *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, IX (4), 149-156.
- Tanel, R., Şengören, S. K. ve Tanel, Z. (2007). Fizik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (22), 1-9.
- Tanel, Z. ve Tanel, R. (2013). Fizik öğretmen adaylarının, fizik dersine ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesine ilişkin boylamsal bir çalışma. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 451-468.
- Tanrıoğlu, A. (1997). Buca eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *PAÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:3, 55-67.
- Taşkın, Ç. Ş. ve Hacıömeroğlu, G. (2010). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları: Nicel ve nitel verilere dayalı bir inceleme. *İlköğretim Online*, 9 (3), 922-933.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (3), 461-486.
- Terzi, A. R. ve Tezci, E. (2007). Necatibey eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52, 593-614.
- Tunçeli, H. İ. (2013). Öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Sakarya Üniversitesi örneği). *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3 (3), 51-58.
- Tümerdem, R. (2007). Dicle üniversitesi eğitim fakültesi ve fen edebiyat fakültesi kimya son sınıf öğrencilerinin kaygılarını etkileyen etmenler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (20), 32-45.
- Tümekaya, S. (2011). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin iletişim becerileri ile öğretmenlik tutumlarının incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20 (2), 49-62.
- Tümekaya, S., Aybek, B. ve Çelik, M. (2007). KPSS'ye girecek öğretmen adaylarındaki umutsuzluk ve durumluk-sürekli kaygı düzeylerini yordayıcı değişkenlerin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi (KUYEB)*, 7 (2), 953-974.
- Uğurlu, C. T. ve Polat, S. (2011). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *CÜ. Sosyal Bilimler Dergisi*, 35 (1), 68-74.
- Üstüner, M., Demirtaş, H. ve Cömert, M. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Örneği). *Eğitim ve Bilim*, 34 (151), 140-155.
- Varol, Y. K., Erbaş, M. K. ve Ünlü, H. (2014). Beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını yordama gücü. *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spormetre Dergisi*, 12 (2), 113-123.

Çelen, A. & Eskicioğlu, Y. (2015). Özel Yetenek Sınavı İle Öğrenci Alan Öğretmenlik Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Ve Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, ss 1-18.

- Yalız, D. (2010). Anadolu üniversitesi beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 7-14.
- Yokuş, T., Yokuş, H. ve Kalaycıoğlu, Ş. G. (2013). Müzik öğretmeni aday adaylarının sürekli-durumluk kaygı düzeyleri ve müzik özel yetenek sınavı başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 8 (1), 153-163.